

27 juni 2021

ANANIAS EN SAFFIRA

**Bijbellezingen: Leviticus 10, 1-5 en Handelingen
4,32 - 5,11**

Ananias en Saffira vallen drie uur na elkaar tijdens een gemeentesamenkomst dood neer... Wat zou dit met de gemeente in Jeruzalem hebben gedaan? Diep ontzag kwam er voor God, zo vertelt Lukas (5:11). Diep ontzag. Misschien ook angst? Verwarring? Of misschien ook vertwijfeling en allemaal vragen: hoe kan dit bestaan, het was zo prachtig in deze gemeente..., zo'n fijne bloeiende gemeente! Of zouden er ook vragen richting God zijn geuit: waarom God? U bent toch een God van liefde? Uw Zoon is toch gestorven voor de zonden van de gehele wereld, zoals door de apostelen is uitgelegd? In Christus zijn wij toch veilig voor het oordeel? En is deze strafmaat niet disproportioneel? En als ik vanuit onze eigen mogelijke vragen wat verder denk: waarom nou specifiek die twee mensen? Die twee uit een enorme gemeente van allemaal verschillende mensen met – zo neem ik toch aan - *allemaal* hun eigen zonden en zwakheden en eigenaardigheden? Wat heeft dit te zeggen, wat betekent dit nu? ... Ik vind het eigenlijk haast te groot, te gevaarlijk om daar nu woorden aan proberen te geven... Ik ga toch iets vertellen met het oog op onze gemeente, ons gemeente-zijn anno nu:

Het was zo mooi in die eerste christelijke gemeente... Je zou toch van die gemeente lid zijn geweest! De gemeente (4:32) was één van hart en één van ziel, schrijft Lukas. Ze waren allemaal op hetzelfde gericht, op *Dezelfde*: Jezus Christus, hun Redder en HEER. Ze hadden echt niet allemaal hetzelfde karakter, maar wel hetzelfde verlangen. Waarschijnlijk ook niet allemaal dezelfde ideeën, maar wel hetzelfde doel. Eén verlangen, één doel, één van hart en één van ziel: helemaal gericht op Jezus. Vol van Zijn bevrijdende genade en alles gevende liefde. Geleid en vervuld door Zijn Geest. Zij waren burgers van het Koninkrijk van God en keken samen vol verlangen uit naar de komst van de Koning. Vanuit die diepe eenheid van hart en ziel droeg men ook zorg voor elkaar. Men gaf en deelde uit dankbaarheid, uit diepe vreugde, vanuit de liefde van Christus. Wat een – ik zou haast zeggen – *paradijselijk* gebeuren in die gemeente: een leven in harmonie, vol vreugde, een leven in verscheidenheid en eenheid, onbezorgd en open samenleven, leven zoals God het had bedoeld.

En dan treedt opeens de dood in... en slaat deze zo'n diepe krater... Want een man en een vrouw die deel uit mogen maken van die *paradijselijke* gemeente, worden met de dood gestraft. Zij worden met de dood gestraft, omdat zij samen – de een had de ander erin meegenomen – omdat zij samen hadden geluisterd naar de fluisteringen van de satan. 'Waarom heeft de satan jouw hart vervuld', zo is het eerste wat Petrus tegen Ananias zegt.

Wat had de satan hen dan ingefluisterd? Nu, zij hadden zoals zoveel anderen, ook een gift gegeven voor het welzijn van de gemeente. Ook Ananias en Saffira hadden een eigendom verkocht en de opbrengst bij de apostelen gebracht. Maar niet heel de opbrengst. Nu is dat op zich niet het punt. Dat zegt Petrus ook (5:3). Ze hoefden niet te geven. Ze hoefden zeker niet alles te geven. Maar waarom deden zij, *alsof* zij alles hadden gegeven wat zij hadden?

Tja, daar kan je natuurlijk een hele psychologie op loslaten: wat zou daar nu onder gezeten hebben onder die halve waarheid van Ananias en Saffira? Hoogmoed? Zich groter en grootser willen voordoen, dan men in werkelijkheid was? Of was het jaloezie, misschien jaloezie richting Barnabas, die Leviet die zelfs al een erenaam in de gemeente droeg – zoon van troost (4:36)– terwijl zij zich nog anoniem in de grote massa bevonden? Onzekerheid? Ik weet het niet precies. Maar het dieprieste is: die bron waaruit zij hun gift gaven was

vergiftigd. Die bron van liefde, van vreugde, van oneindig geluk vanwege Gods genade... die bron van waaruit men elkaar liefde mocht geven en voor elkaar zorgen... die bron werd vervuild door een leugen. En daar ziet de duivel zijn kans: zo kan hij het *paradijselijke* gemeentelieven van binnenuit kapot maken. Die eenheid wordt verbroken door leugen. De liefde tot elkaar wordt gebruikt tot een opstapje om zelf hoger op de ladder te komen. De openheid tot elkaar wordt vertroebeld door onechtheid, door achterhouden, door halve waarheden. De gemeenschap wordt tot een eentje-voor-jou-en-twee-voor-mij. *Hier vindt de zondeval opnieuw plaats*. De man neemt zijn vrouw daarin mee. Wat in en in triest...

God had met Pinksteren een nieuwe schepping gegeven. De Geest werd met Pinksteren uitgestort over de woeste aarde, en op deze woeste en chaotische aarde waar alles weer door elkaar was komen te liggen, werd opnieuw door God een ruimte geschapen, een levensruimte vol van harmonie, van leven, van genieten, van vreugde. God maakte een samenleven mogelijk, een open en onbevungen samenleven. 'En zij schaamden zich niet voor elkaar'. Maar de satan fluisterde in... de man overlegde met zijn vrouw, hij liet haar erin delen... en vervolgens plukten zij de wrange vruchten... met de dood als gevolg. Gods nieuwe schepping, de gemeenschap der gelovigen, was kapot gemaakt. De satan kreeg de ruimte om een wig tussen God en mensen te drijven... en tussen mensen onderling. Er was afstand gekomen. Een kloof ontstaan. Een diepe afgrond. De afgrond van de dood.

U hoorde waarschijnlijk wel hoe ik de geschiedenis van de zondeval uit Genesis 3 verweefde met de geschiedenis van Ananias en Saffira. Deze lijn naar de eerste zondeval (Genesis 3) geeft mij een perspectief om deze heel verdrietige geschiedenis van die eerste gemeente iets te kunnen duiden. Dat wil ik nu uitleggen:

Ik denk dat die geschiedenis van Ananias en Saffira niet is bedoeld om ons duidelijk te maken dat God altijd op deze manier straft. Gelukkig niet. Dan was er geen enkele gemeente meer met mensen geweest, zo schat ik in. Als ik alleen al naar mijzelf kijk: wat zitten er ook bij mij vaak allemaal laagjes onder de daden die je stelt en de woorden die je zegt. Ananias en Saffira wilden met hun geschenk meer voor elkaar krijgen, dan puur en alleen de gemeente dienen met hun gave... maar hoe vaak wil ik niet met mijn woorden en daden mijzelf dienen en ben ik dubbelhartig? Gelukkig spaart de God Die ons tot in het diepst van onze gedachten en gevoelens kent, in Zijn genade ons heel vaak voor het oordeel dat over Ananias en Saffira werd uitgesproken. Gelukkig wel...

Maar door deze geschiedenis van Ananias en Saffira met de geschiedenis van de zondeval te verbinden zie ik eerst iets anders dan het oordeel en de dood... Het laat mij namelijk zien hoezeer God op deze gemeente is gesteld. Want die eerste christelijke gemeente in Jeruzalem dat was Gods schepping! Gods nieuwe schepping, waar Hij zoveel vreugde in vond. Gods nieuwe schepping: zo bijzonder gemaakt: vol van leven, vol van kleur en variatie, een prachtige symbiose en harmonie, leven zoals God het heeft bedoeld. Genadevol leven, leven uit de pure genade en goedheid van God. Geschapen door het Woord, een creatie van Gods Geest. En wat doet het God bijzonder pijn als die schepping wordt aangetast... en er een barst komt in het leven en samenleven uit Gods genade. En waar het leven met en tot God de rug wordt toegekeerd, wordt de dood gevonden. Ananias en Saffira vinden dan ook de dood. Petrus spreekt eigenlijk niet eens het oordeel uit, je hoort hem niet eens iets zeggen over straf en oordeel van God, nee: als je Gods geschenk van leven, genade en liefde de rug toekeert, dan val je als vanzelf voor de macht van de dood.

Vanuit deze geschiedenis – hoe heftig en verdrietig het ook is - krijgen wij de gemeente in een prachtig licht te zien. Wij zijn als gemeente niet gewoon een club mensen bij elkaar die dezelfde geloofsvoorstelling en geloofsbeleving hebben en

elkaar daarom – zo goed en zo kwaad het gaat in deze coronatijd – opzoeken. Nee, de gemeente is niets minder dan Gods nieuwe schepping, Gods nieuwe begin..., waar God Zelf zoveel vreugde in vindt! En God zag dat het goed was. De gemeente is een bont geheel... hopeloos ingewikkeld soms voor ons mensen..., saai, stroperig, star, je kan er zoveel dingen over zeggen..., maar ook: met zorg en aandacht gemaakt, geschapen. Gods schepping. Bedoeld om daar in alle openheid en onbevangeheid, echtheid en liefde met God samen te leven en met elkaar samen te leven. Zullen wij zo steeds weer naar de gemeente proberen te kijken?

En omdat die nieuwe schepping God zo aan het hart gaat, moeten wij beseffen dat je je op het terrein van de gemeente niet op neutraal terrein bevindt. Je mag deel uitmaken van Gods nieuwe schepping, verbonden aan de ware Wijnstok, de boom des levens, leven tot in eeuwigheid, leven in alle vrijheid... Maar wat doet de duivel bijzonder veel moeite om dat scheppingswerk van God kapot te krijgen. Wat geniet hij van tegenstellingen, van botsende meningen die geen ruimte laten voor de ander. Wat kan hij handig gebruik maken van onzuivere motieven. En – ik probeer wat te schetsen - zou hij het bijvoorbeeld ook niet prachtig hebben gevonden dat de gemeente anderhalf jaar op afstand van elkaar moest leven en dat mensen wat uit de verbinding met elkaar groeiden en dat het nu de vraag is of jongeren überhaupt nog wat met de kerk en de kerkdiensten zullen hebben na anderhalf jaar? Ik vul zelf maar wat in, maar wat ik u op het hart wil drukken: het gaat ergens om in de gemeente. Het spant erom. In alles wat wij als gemeente doen en alles wat wij denken en willen en zeggen en voelen of niet voelen bevinden wij ons in het krachtenveld van de Geest en de geestelijke machten. Opeens wordt door zo'n vreselijke geschiedenis als Handelingen 5 alles op scherp gesteld en wordt de grote werkelijkheid achter dit eenvoudige groepje mensen zichtbaar: het gaat om Gods schepping en het alles verstorende werk van de duivel. Gods diepe vreugde om de eenheid en het samenleven van Zijn kinderen en de menselijke keuze die ingefluisterd door de duivel zoveel kapot kan maken.

Ik maak nog een andere stap. Ik moest namelijk ook nog aan een andere geschiedenis uit de Bijbel denken die licht kan werpen op de betekenis van de geschiedenis van Ananias en Saffira. Het betreft Leviticus 10. In Leviticus 10 wordt verteld over Nadab en Abihu, de twee zonen van Aäron en daarmee de eerste priesters, die niet de aanwijzingen opvolgden die God had gegeven voor de offerdienst. Zij gebruikten 'vreemd vuur', zo kunnen wij lezen in dat hoofdstuk. Het is niet precies duidelijk wat daarmee wordt bedoeld: kwam het vuur ergens anders vandaan? Bevatte het gebrande wierook misschien een verkeerde samenstelling van kruiden? Was het wierookoffer op het verkeerde tijdstip gebracht? In ieder geval: deze twee priesters volgden niet precies de geboden van God, met als gevolg: de dood.

Deze geschiedenis heeft zoveel overeenkomsten met de geschiedenis van Ananias en Saffira! Ook toen: twee mensen, twee mensen in de dienst van God die geen zuivere gehoorzaamheid lieten zien... met de dood als gevolg. Twee mensen, Nadab en Abihu, die het begin markeerden van de priesterdienst aan God. En in Handelingen 5: twee mensen, Ananias en Saffira, die het begin markeerden van de dienst aan God in de tempel van de Heilige Geest, de gemeente van Christus. *Juist aan het begin, zowel in Leviticus 10 als in Handelingen 5, wordt zo uiterst scherp zichtbaar hoe God volkomen toewijding vraagt, een zuiver hart, heel ons leven.* Want in de nabijheid van God verkeren, dat betekent: op heilige grond staan. In de nabijheid van God verkeren, in de ruimte van Gods Geest verblijven, dat is hartverwarmend en heerlijk, maar ook een uiterst ernstige zaak die al onze aandacht en liefde opeist. Want God is heilig, een en al heiligheid. Een heerlijke warmte en tegelijkertijd een verterend vuur. God is Licht, een en al heerlijk licht. Maar dat betekent ook: geen duisternis kan voor Hem bestaan. Alles komt in Zijn licht aan het licht.

Die heiligheid van God moeten wij vooral niet vergeten. Je hoeft niet bang te zijn, zo zingen wij voor onze kinderen. En dat is zo. In de liefde is geen angst, zegt Johannes als hij zo mooi in zijn eerste brief schrijft over de liefde van God voor ons en onze liefde voor God. Maar laat de liefde voor God wel gepaard gaan met heilig ontzag. Grote vrijmoedigheid en bittere ernst. Onbevange de open armen van de hemelse Vader tegemoet rennen, maar ook nederig voor de hemelse Koning knielen. Met vreugde ontspannen gemeente zijn en tegelijkertijd onze verantwoordelijkheid uiterst serieus nemen. Ik moest in dit kader denken aan een vrouw die in mijn vorige gemeente tot geloof was gekomen. Terwijl wij nog wel eens de kerkelijke dingen heel normaal vinden en – als ik naar mijzelf kijk – ook op van alles en nog wat kritiek kunnen hebben, kreeg ik van deze vrouw op haar weg in het geloof allemaal vragen: 'mag ik zomaar de kerk binnengaan?' Ja, natuurlijk! En: 'zouden zij niet vreemd kijken, als ik als buitenstaander zomaar tussen hen in ga zitten?' Nee, echt niet! En – nadat zij belijdenis had gedaan – 'ik ben zo gespannen om aan het Avondmaal te gaan'. Kom, zoals je bent! ... Zou deze vrouw gewoon wat zenuwachtig en onzeker zijn geweest om zo'n onbekend terrein te betreden? *Of zou zij misschien iets meer hebben gezien van de dingen die wij zo gewoon vinden?* Zou zij meer dan de gemiddelde kerkganger iets hebben beseft van die heiligheid van God en van het bijzondere dat deze gemeente een nieuwe schepping van God Zelf mag zijn? Zou zij iets hebben ervaren van het wonder van Gods aanwezigheid door Zijn Geest waar wij elke dienst om bidden? Zou zij misschien ons weer even de ogen hebben geopend voor het alledaagse heilige van het gemeente zijn en het grootste wat wij van deze grote, heilige God mogen ontvangen?

Petrus, de apostel die tot Ananias en Saffira sprak, citeert later in zijn eerste brief een tekst uit het boek Leviticus, het boek waar wij Nadab en Abihu, Aärons zonen, in tegenkomen. 'Wees heilig, want God is heilig', zo schrijft Petrus in zijn brief. Wees heilig. Leef heilig als gemeente. Leef, geniet, ontvang en neem je taak ter hand voor het aangezicht van de heilige God. Besef: onze God is een heilige God. Voor Hem kan geen zonde, geen onechtheid en onoprechtheid, geen halve waarheid en geen eigen eer bestaan. Laat heel je leven – je woorden en gedachten, je daden en je idealen, je opvattingen en je zoeken - toegewijd zijn aan God.

Maar... wees er wel op bedacht dat je het nooit om zult draaien: je hoeft niet heilig te leven om zo voor God te mogen bestaan. Je hoeft jezelf niet te verbeteren, met jezelf in het reine te komen om voor God te mogen verschijnen. Je mag komen met al je zonden en je wonden, je butsen en je verprutsen. Een gemeente bestaat namelijk niet uit allemaal heilige mensen die de heiligheidstest met goed resultaat hebben afgelegd. Een gemeente bestaat uit allemaal zondaars, allemaal mensen met gebreken en eigenaardigheden, mensen die heiligheid en zuiverheid zoeken en al ploeterend nastreven, omdat zij mogen leven uit de vergeving van de heilige God. *Je hoeft niet heilig te worden. In Christus mag je heilig zijn.* Geheiligd. Door God apart gezet. Maar... leef dan ook heilig. Leef niet beneden je stand.

Ik vat samen: wij mogen als gemeente dankzij Christus een nieuwe schepping zijn. God heeft door Zijn Geest met Pinksteren een nieuw begin gemaakt: Hij heeft een ruimte geschapen waar nieuw geschapen mensen elkaars tegenover mogen vormen, een open hof waar mensen zich niet voor elkaar hoeven te schamen, waar mensen samen mogen leven met elkaar en samen met God mogen wandelen. Samenleven met de heilige God. Dat is de gemeente. Dat zijn wij. *Een heilig wonder.*